

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 92/18

U Luxembourggu 26. lipnja 2018.

Presuda u predmetu C-451/16
MB/Secretary of State for Work and Pensions (Promjena spola i starosna
mirovina)

Osoba koja je promijenila spol ne smije biti prisiljena poništiti svoj brak sklopljen prije te promjene kako bi ostvarila pravo na starosnu mirovinu s navršenom zakonskom dobi za odlazak u mirovinu osoba koje pripadaju spolu koji je stekla

Takav uvjet predstavlja izravnu diskriminaciju na temelju spola

Direktivom Unije¹ zabranjena je svaka diskriminacija na temelju spola u pitanjima socijalne sigurnosti, uključujući kad je riječ o starosnim mirovinama. Tom je direktivom predviđena iznimka od te zabrane kojom se državama članicama omogućuje da iz njezina područja primjene isključe utvrđivanje dobi za ostvarenje prava na starosnu mirovinu. Ujedinjena Kraljevina iskoristila je mogućnost tog odstupanja te je, slijedom toga, dob za odlazak u mirovinu za žene rođene prije 6. travnja 1950. 60 godina, dok je ta dob za muškarce rođene prije 6. prosinca 1953. 65 godina.

Osoba MB rođena je 1948. kao osoba muškog spola te je 1974. sklopila brak sa ženskom osobom. Godine 1991. započela je živjeti kao ženska osoba te se 1995. podvrgnula kirurškoj operaciji promjene spola. Međutim, osoba MB ne posjeduje potvrdu o neograničenom priznanju svoje promjene spola, za čije je izdavanje, u skladu s nacionalnim propisima, bilo potrebno poništenje njezina braka². Osoba MB i njezina supruga žele ostati u braku iz vjerskih razloga.

Osoba MB 2008. navršila je 60 godina te je podnijela zahtjev za državnu starosnu mirovinu. Taj je zahtjev odbijen s obrazloženjem da se bez potvrde o neograničenom priznanju njezine promjene spola ne može smatrati ženskom osobom za potrebe određivanja zakonske dobi za odlazak u mirovinu. Osoba MB pobijala je tu odluku pred britanskim sudovima. Tvrdila je da odredba u skladu s kojom ne smije biti u braku predstavlja diskriminaciju protivnu pravu Unije. Supreme Court of the United Kingdom (Vrhovni sud Ujedinjene Kraljevine) pita Sud je li takva situacija u skladu s Direktivom.

U svojoj današnjoj presudi Sud je najprije istaknuo da u ovom slučaju nije pozvan izjasniti se o pitanju može li se, općenito, pravno priznanje promjene spola uvjetovati poništenjem braka sklopljenog prije te promjene. Međutim, utvrdio je da, iako su pitanje pravnog priznanja promjene spola i pitanje braka u nadležnosti država članica u području građanskog statusa, one su pri izvršavanju te nadležnosti ipak dužne poštovati pravo Unije, osobito odredbe o načelu nediskriminacije.

Sud je potvrdio svoju sudsku praksu u skladu s kojom se Direktiva, s obzirom na svoj predmet i narav prava koja se njome nastoje zaštititi, primjenjuje i na diskriminaciju kojoj je povod promjena spola osobe o kojoj je riječ. U tom pogledu ističe da za potrebe primjene Direktive treba smatrati da su osobe koje su znatan dio života živjele kao osobe različitog spola od onoga s kojim su rođene te su se podvrgnule operaciji promjene spola promijenile spol.

¹ Direktiva Vijeća 79/7/EEZ od 19. prosinca 1978. o postupnoj provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima socijalne sigurnosti (SL 1979., L 6, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 7.)

² Situacija u Ujedinjenoj Kraljevini se promijenila. Zakon iz 2013. o braku osoba istoga spola (Marriage (Same Sex Couples) Act 2013) stupio je na snagu 10. prosinca 2014. te je od tog trenutka brak osoba istog spola dopušten. Prilogom 5. tom zakonu izmijenjen je Prilog 4. Zakonu o priznavanju spola iz 2004. (Gender Recognition Act 2004) te su sada odbori za priznavanje spola dužni izdati potvrdu o neograničenom priznanju novog spola svakom podnositelju zahtjeva koji je u braku, ako se njegov bračni drug s time slaže.

Sud ističe da se uvjet u skladu s kojim je potrebno poništiti brak kako bi se državna starosna mirovina dodijelila s navršenom zakonskom dobi za odlazak u mirovinu osoba koje pripadaju spolu o kojem je riječ primjenjuje samo na osobe koje su promijenile spol. **Iz toga zaključuje da britanski propisi pružaju nepovoljniji tretman osobi koja je promijenila spol nakon što je sklopila brak nego osobi koja je u braku, a nije promijenila spol.**

Sud je zatim ispitao je li situacija osobe koje je promijenila spol nakon što je sklopila brak usporediva s onom osobe koja je u braku, a nije promijenila spol, što je uvjet koji treba ispuniti kako bi se utvrdilo predstavlja li različito postupanje izravnu diskriminaciju.

U tom pogledu Sud je naveo da je **cilj pravnog uređenja mirovinskog sustava u Ujedinjenoj Kraljevini pružiti zaštitu od rizika starosti** na način da se osobi o kojoj je riječ mirovina dodjeljuje na temelju doprinosa uplaćenih tijekom njezina radnog staža, neovisno o njezinu bračnom statusu. **Sud je zaključio da su, s obzirom na predmet i uvjete za dodjelu te starosne mirovine, situacija osobe koja je nakon što je sklopila brak promijenila spol i one koja je u braku, a nije promijenila spol, usporedive.** Sud je pojasnio da cilj uvjeta u skladu s kojim se zahtijeva poništenje braka (koji se sastoji u izbjegavanju postojanja braka osoba istog spola) nije povezan sa sustavom starosne mirovine. Slijedom navedenog, tim se ciljem ne dovodi u pitanje usporedivost situacije prethodno spomenutih dviju kategorija osoba, s obzirom na predmet i uvjete za dodjelu mirovine.

Budući da se različito postupanje o kojem je riječ ne može podvesti ni pod jedan slučaj odstupanja dopuštenih u pravu Unije, **Sud je presudio da britanski propisi predstavljaju izravnu diskriminaciju na temelju spola te su stoga zabranjeni Direktivom.**

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Nanchoanchev ☎ (+352) 4303 4293.